

საქართველოს ს.ს.რ.

საბჭ. რესპუბლიკის

მუშათა და გლეხთა მთავრობის

კანონთა და განკარგულებათა კრებული

სახალხო კომისართა საბჭოს და ეკონომიკური საბჭოს
სამართა მმართველობის გამოცემა

1931 წ. სექტემბრის 5.

№ 17

ნაწილი პირველი

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ფ ი ნ ა ნ ს ე ბ ი

184. მოსახლეობის თვითდაბეგვრის დებულების ახალი რედაქციით დამტკიცებისა და
სამოქმედოდ შემოღების შესახებ.
დებულება მოსახლეობის თვითდაბეგვრის შესახებ.

შ ი ნ ა ნ ს ე ბ ი

184. დადგენილება ც.ა.კ. და ს.ა.ს.

მოსახლეობის თვითდაბეგვრის დებულების ახალი რედაქციით დამტკიცებისა
და სამოქმედოდ შემოღების შესახებ.

„სოფლის მოსახლეობის თვითდაბეგვრის შესახებ“ გამოცემული სსრ
კავშირის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და სახალხო კომისართა
საბჭოს 1931 წლის აგვისტოს 3-ის დადგენილების შესაბამისად (სსრკ ცენტრ.
აღმასრ. კომიტეტის „იზვესტია“ № 215) სრულიად საქართველოს ცენტრალური
აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭო
ადგენენ:

1. დამტკიცდეს და შემოღებულ იქნეს სამოქმედოდ 1931 წლის აგვისტოს
1-დან დებულება მოსახლეობის თვითდაბეგვრის შესახებ ახალი რედაქციით.
2. სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა
და საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს 1930 წლის ოქტომბრის
21-ის დადგენილებით დამტკიცებული დებულება მოსახლეობის თვითდაბეგვრის
შესახებ (საქ. კან. კრ. 1930 წ 18 №-ი, მუხ. 279) გაუქმებულ იქნეს.
3. წინადადება მიეცეს სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტებს და სასოფლო
საბჭოებს, როდესაც ისინი მოსახლეობის თვითდაბეგვრის დებულების მე-7 მუხ-
ლის წესისამებრ განიხილავენ იმ ღონისძიებებს, რაც 1931 წელს განხორციე-

ლებულ უნდა იქნეს თვითდაბეგვრის წესით მიღებული სახსრით, პირველ რიგში გაითვალისწინონ საყოველთაო სავალდებულო სწავლების გატარებასთან და აგრეთვე საგზაო მშენებლობასთან დაკავშირებული საქიროებანი ტექნიკური კულტურების რაიონებში.

სრ. საქ. უ. ა. კ-ის თავმჯდომარის მოვალ. დრ. აღმს. ბ. მაჩაიძე.
საქ. სსრ ს. კ. ს-ოს თავმჯდომარის მოადგ. ბ. გოგია.

სრ. საქ. უ. ა. კ-ის მდივნის მოვ. დრ. აღმსრ. მ. ტოროშელიძე.

1931 წ. აგვისტოს 24.
ტფილისი.

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა

მოსახლეობის თვითდაბეგვრის შესახებ.

1. სოფლის მოსახლეობის ისეთ ადგილობრივ კულტურულ და სამეურნეო საქიროებათა დასაკმაყოფილებლად, რასაც საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს და რაც აღნიშნულია ამა დებულების მე-2 მუხლში, შეიძლება მოქალაქეთა საერთო კრების დადგენილებით შემოღებულ იქნეს ამა თუ იმ სოფლის ყველა მცხოვრებლისათვის სავალდებულო თვითდაბეგვრა შემდეგ მუხლებში გათვალისწინებული წესითა და საფუძვლით.

შენიშვნა 1. ამა დებულების მოქმედება ვრცელდება სოფლის მოსახლეობაზე, საგარეო ადგილების მოსახლეობაზე და აგრეთვე ქალაქის და ქალაქის ტიპის დასახლებული ადგილების მოსახლეობაზე, ქ. ტფილისის, ქუთაისის, ფოთის, კიათურის, ბარჯომის, ახალციხის, სიღნაღის, თელავის, სოხუმის, გუდაუთის, ოჩამჩირის და ბათუმის გამოკლებით.

შენიშვნა 2. მოსახლეობის თვითდაბეგვრა არ შეიძლება შემოღებულ იქნეს საქარზნო-საფაბრიკო დასახლებულ ადგილას.

2. თვითდაბეგვრა შეიძლება მხოლოდ ქვემოაღნიშნულ საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საქიროებათა დასაკმაყოფილებლად, როგორც არის:

ა) კულტურულ-განმანათლებელ, ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური უზურნეველყოფის დაწესებულებათა (სკოლა, ბიბლიოთეკა, ქობ-სამედიცინო, კლუბი, წითელი კუთხე, სახალხო სახლი, საბავშვო ბავა, საბავშვო ბაღი და თავშესაფარი, საავადმყოფო, ამბულატორია, სამკურნალო და საფერწლო პუნქტი, ინვალიდთა სახლი, ლამის სათევი სახლი და სხვ.) მოწყობა და შენახვა, აშენება, დაშენება, გაფართოება, რემონტი, გაწყობა, გათბობა, განათება და რადიოფიკაცია;

ბ) ისეთ დაწესებულებათა მოწყობა და შენახვა, რომელთაც მიზნად აქვთ ხელი შეუწყონ სოფლის მეურნეობის განვითარებას (აგრონომიული, სპეცტერიონარო, მარცვლის საწმენდი, გასაქირავებელი და საგრილობელი პუნქტები, მაღაზიები პურის დასამზადებლად და სხვ.);

გ) ადგილობრივი საგზაო მშენებლობა: შარა-გზებისა, სამინდრე გზებისა, ქუჩებისა, ხიდებისა, გადასავალი და გადასაზიდი ადგილებისა, ბორნეებისა და სხვ. გაყვანა-გაყეთება, შენახვა და რემონტი;

დ) სატელეფონო კავშირგაბმულობის მოწყობა, შენახვა და რემონტი;
 ე) ხანძრისაგან დაცვა (სახანძრო დეპოებისა და სარაიების აგება, მოწყობა, შენახვა და მომსახურება);

ვ) კეთილმოწყობა: საზოგადო აბანოების, ქების, თბრილების, ტბების და სხვა წყალსაცავების მოწყობა, რემონტი და შენახვა, სოფლის ელექტროფიკაცია მომქმედ ელექტროსადგურებთან შეერთების საშუალებით, არსებული ელექტროქსელის რემონტი, ქუჩების, მოედნების და სხვა საერთო სარგებლობის ადგილების გაწმენდა, სასაფლაოების და საქონლის ლეშის ჩასაფლავ ადგილების შენახვა და სხვ.;

ზ) სოფლის დაცვა (დარაჯებისა და ყარაულების შენახვა).

შენიშვნა. თვითდაბეგერის საფუძველზე საგზაო მშენებლობის საკურონებათა დაკმაყოფილება (მე-2 მუხ. პუნ. "გ") არ ანთავისუფლებს მოსახლეობას გზათა მშენებლობის მრავალეობისაგან, რაც ვათვალისწინებულია ამიერკავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და ა/კსუსრ სახალხო კომისიისათა საბჭოს 1930 წლის ივლისის 3-ის დადგენილებით დამტკიცებულ დებულებაში შრომითი საგზაო ბეგარის შესახებ (ა/კ სუსრ კან კრ. 1930 წ. 13 №-ი, მუხ. -148).

3. კატეგორიულად აკრძალულია თვითდაბეგერის წესით მიღებული სახსრის გამოყენება ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების შენახვისათვის საკურო სადამინისტრაციო ხარჯის დასაფარავად (სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტის, სასოფლო საბჭოს და მილიციის მომუშავეთა ხელფასი, სადამინისტრაციო დაწესებულებათა სადგომების მოწყობა და შენახვა, საკანცელარიო, საგზაო და სხვა ხარჯი).

შენიშვნა. თვითდაბეგერის წესით კულტურულ განმანათლებელ დაწესებულებათა შესანახად მიღებული სახსარი (მე-2 მუხ. „ა“ პუნ.) შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ამ დაწესებულებათა მომუშავეების ხელფასისათვის, ხოლო პირველი საფურცლის სკოლების შენახვის ხაზით—ულარიბეს მოსწავლეთა მატერიალური უზურნეველყოფისათვისაც.

4. თვითდაბეგერაში მონაწილეობას მიიღებენ:

ა) კოლექტიური მეურნეობის წევრები, რომელთაც განუსაზოგადოებელი შემოსავალი აქვთ;

ბ) ინდივიდუალური საგლეხო მეურნეობა;

გ) ის მოქალაქენი, რომელნიც მუდმივად ცხოვრობენ უწყებულ სოფელში, თუნდაც ისინი სოფლის მეურნეობას არ მისდევდენ.

5. თვითდაბეგერაში მონაწილეობას არ მიიღებენ:

ა) კოლექტიური მეურნეობის ის წევრი, რომელსაც განუსაზოგადოებელი შემოსავალი არა აქვს;

ბ) ის მოქალაქე, რომელაც უწყებულ სოფელში დროებით ცხოვრობს;

გ) მუშა-მოსამსახურე, რომელიც ცხოვრობს საფარაკო ადგილას და ქალაქში, უკეთუ იგი შენობის მფლობელი ან მოიჯარე არ არის და არავითარი სხვა შემოსავალი, გარდა სამუშაო ხელფასისა, არა აქვს;

დ) ნამდვილ სამხედრო სამსახურში მყოფი სამხედრო მსახური, მუშათა და გლეხთა მილიციის სამწყობრო შედგენილობის თანამშრომელი და გამხდრობული დაცვის ერთეულის თანამშრომელი, სსრ კავშირის, მოკავშირე რესპუბლიკების და ა/კსტსრ-ის შედგენილობაში შემავალი რესპუბლიკების ორდენებით დაჯილდოებული პირი, შრომის გმირი, ყოფ. წითელგვარდიელი და წითელი პარტიზანი, სახელმწიფო პენსიონერი და სტიპენდიატი-მოსწავლე, უკეთეს ისინი არ არიან შენობის მფლობელი ან მოიჯარე და არავითარი სხვა შემოსავალი, გარდა ხელფასისა, პენსიისა თუ სტიპენდიისა, არა აქვთ;

ე) მუშა-მოსამსახურე და კოოპერირებული შინამრეწველი და ხელოსანი, რომელთაც არა აქვთ შემოსავალი სოფლის მეურნეობიდან და რომელთა ხელფასიც თვეში 30 მანეთზე ნაკლებია.

6. მოსახლეობის თვითდაბეგვრა შეიძლება:

ა) ფულის გადახდით;

ბ) საგნებისა და მასალის ნატურად მიცემით და

გ) მუშაობაში შრომით მონაწილეობის მიღებით.

7. თვითდაბეგვრა შეიძლება მხოლოდ უწყებული დასახლებული პუნქტის იმ მოქალაქეთა საერთო კრების დადგენილებით, რომელნიც თვითდაბეგვრაში მონაწილეობას იღებენ და რომელთაც აქვთ საბჭოთა არჩევის უფლება.

თვითდაბეგვრის შემოღების საკითხს შეიტანს განსახილველად მოქალაქეთა საერთო კრებაში სათანადო სასოფლო საბჭო როგორც თავისი ინიციატივით, ისე საზოგადოებრივი ორგანიზაციისა, კოლექტიური მეურნეობის გამგეობისა, მოქალაქეთა ჯგუფისა და ცალკეულ მოქალაქეთა განცხადებით.

საკითხი რამდენიმე დასახლებული პუნქტის საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად თვითდაბეგვრის შემოღების შესახებ, მიუხედავად იმისა, აერთიანებს თუ არა ამ პუნქტებს ერთი სასოფლო საბჭო, გადაწყდება თვითეული დასახლებული პუნქტის საერთო კრებაზე.

საერთო კრებაში თვითდაბეგვრის საკითხის შეტანამდე სასოფლო საბჭო, ღარიბებისა, მოჯამავირებისა და სოფლის აქტივის მონაწილეობით, განსაზღვრავს იმ ღონისძიებებს, რაც განხორციელებულ უნდა იქნეს თვითდაბეგვრის ხარჯით, და შეადგენს ამ ღონისძიებათათვის საჭირო წინასწარ ხარჯთაღრიცხვას.

რამდენიმე სოფლის მომსახურეობისათვის საჭირო ღონისძიებებს, უკეთეს ამ სოფლებს ერთი სასოფლო საბჭო არ აერთიანებს, განსაზღვრავს სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტი.

შენიშვნა 1. ქალაქსა და ქალაქის ტიპის დასახლებულ ადგილას, რომელზედაც, 1-ლი მუხლის 1-ლი შენიშვნის თანახმად, მოსახლეობის თვითდაბეგვრის დებულების მოქმედება ვრცელდება, თვითდაბეგვრის შემოღების საკითხი გადაწყდება ამომრჩეველთა საერთო კრებაზე, რაც გათვალისწინებულია მუშათა, გლეხთა და წითელარმიელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოების დებულებით (საქ. სსრ კან. კრ. 1928 წ. 3 № ი, მუხ. 18).

შენიშვნა 2. დიდ სოფლებში თვითდაბეგვრის საკითხი შეიძლება გადაწყვეტილ იქნეს ცალკეული უბნების, კვარტალების და სხვა მოქალაქეთა კრებაზე.

ქართული
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საბჭოთაო

ერთმანეთთან ახლო მდებარე პატარა სოფლებში საკითხი სასოფლო-საბჭოთაო ღონისძიებათა განსახორციელებლად თვითდაბეგვრის შემოღების შესახებ შეიძლება გადაწყვეტილ იქნეს ამ სოფლების მოქალაქეთა საერთო ჯგუფურ კრებებზე.

8. თვითდაბეგვრის საკითხის გადასაწყვეტად მოქალაქეთა საერთო კრებას უნდა დაესწროს უწყებულ დანახლებულ პუნქტის იმ მოქალაქეთა საერთო რიცხვის ნახევარი მაინც, რომელნიც თვითდაბეგვრაში მონაწილეობას იღებენ და რომელთაც აქეთ საბჭოთა არჩევის უფლება.

უკეთეს კრებაზე მოქალაქეთა აღნიშნული რიცხვი არ გამოცხადდა, მოიწვევა მეორე საერთო კრება, რომელიც შემდგარად ჩაითვლება, თუ მას შემოსხენებულ მოქალაქეთა ერთი მესამედი მაინც დაესწრო.

თვითდაბეგვრის საკითხი გადაწყდება დამსწრე მოქალაქეთა ხმის მარტივი უმეტესობით.

9. მოქალაქეთა საერთო კრების დადგენილებაში თვითდაბეგვრის შემოღების შესახებ აღნიშნულ უნდა იქნეს:

ა) მიზანი და ღონისძიება, რისთვისაც თვითდაბეგვრა ხორციელდება;

ბ) თვითდაბეგვრის პროცენტი ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის თანხის მიმართ;

გ) თვითდაბეგვრის წესით შესატანის გადახდის ვადა;

დ) თვითდაბეგვრისაგან განთავისუფლებული მეურნეობანი და პირნი.

10. არა უგვიანეს სამი დღისა მას შემდეგ, რაც მოქალაქეთა საერთო კრება გამოიტანს დადგენილებას თვითდაბეგვრის შესახებ ამა დებულების მე-7 და მე-8 მუხლების წესისამებრ, სასოფლო საბჭო ვაინაწილებს თვითდაბეგვრის საერთო თანხას სოფლის ცალკე მეურნეობებსა და მოქალაქეებს შორის, ამა დებულების 11—17 მუხლებით გათვალისწინებული წესების თანახმად.

11. კოლექტიური მეურნეობის წევრი, რომელსაც აქვს სასოფლო-სამეურნეო გადასახადით დასაბეგრი განუსაზოგადოებელი შემოსავალი, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის 6 მანეთიდან 12 მანეთამდე მეურნეობაზე.

კოლექტიური მეურნეობის ის წევრი, რომელსაც აქვს განუსაზოგადოებელი შემოსავალი, რაც 1931 წ. განთავისუფლებულია ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადისაგან, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის 4 მანეთიდან 8 მანეთამდე მეურნეობაზე.

სასოფლო საბჭოს უფლება აქვს ცალკეულ შემთხვევაში განთავისუფლოს თვითდაბეგვრისაგან კოლექტიური მეურნეობის ის წევრი, რომლის განუსაზოგადოებელი შემოსავალიც ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადით არ იბეგრება.

ის მეურნეობა, რომელიც კოლექტიურ მეურნეობაში შევიდა ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადით დასაბეგრი ობექტების აღნუსხვის შემდეგ, ხოლო უწყებულ სოფელში თვითდაბეგვრის გაფორმებამდე, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის კოლექტიური მეურნეობის წევრთათვის დადგენილი რაოდენობით.

12. ინდივიდუალური შრომითი მეურნეობა, რომელიც ერთიან სასოფლო-სამეურნეო გადასახადს იხდის, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის 1931 წელს შეწერილი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის 50%-დან 100%-მდე, ხოლო არა ნაკლებ, ვიდრე 10 მანეთს მეურნეობაზე.

13. კულაქური მეურნეობა მონაწილეობას მიიღებს თვითდაბეგვაში 1931 წელს შეწერილი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის 100%-ის რაოდენობით.

14. ინდივიდუალური საგლეხო მეურნეობა, რომელიც 1931 წელს მცირე-ძალოვნობის გამო განთავისუფლებულია ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადისაგან, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის 6 მანეთიდან 10 მანეთამდე მეურნეობაზე.

სასოფლო საბჭოს უფლება აქვს ცალკეულ შემთხვევაში სავსებით ან ნაწილობრივ გაანთავისუფლოს თვითდაბეგვრისაგან მცირეძალოვანი ინდივიდუალური მეურნეობა.

15. სოფლად მცხოვრები არაკოოპერირებული შინამრეწველი და ხელოსანი, რომელსაც სოფლის მეურნეობიდან შემოსავალი არა აქვს, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის იმავე პროცენტული შეფარდებით მის მიერ გადახდილი საშემოსავლო გადასახადის თანხისადმი, რაც საერთო კრების დადგენილებით დაწესებულია ინდივიდუალური საგლეხო შრომითი მეურნეობებისათვის.

ის შინამრეწველი და ხელოსანი, რომელიც საშემოსავლო გადასახადისაგან განთავისუფლებულია დაუბეგრავე მინიმუმის წესით, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის 6 მანეთიდან 10 მანეთამდე.

16. არაშრომითი შემოსავლის მქონე მოქალაქე, რომელიც სოფლის მეურნეობას არ მიხდები და რომელიც საშემოსავლო გადასახადით იბეგრება, აგრეთვე ის მოქალაქეც, რომელიც ამ გადასახადით არ იბეგრება, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის იმ თანხის 100%-ის რაოდენობით, რაც მას უნდა გადაეხადა, რომ თავისი შემოსავლის მიხედვით ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადით დაბეგრილი ყოფილიყო.

17. სოფლად მცხოვრები მუშა და მოსამსახურე და აგრეთვე კოოპერირებული შინამრეწველი და ხელოსანი, რომელსაც სოფლის მეურნეობიდან შემოსავალი არა აქვს, თვითდაბეგვრის თანხას გადაიხდის შემდეგი მტკიცე განაკვეთებისამებრ მისი საშოვარის რაოდენობის მიხედვით: ის პირი, რომელსაც აქვს საშოვარი 30 მანეთიდან 70 მანეთამდე; გადაიხდის 4 მანეთს, ის პირი, რომლის საშოვარიც 75 მანეთს აღემატება, გადაიხდის შეწერილი საშემოსავლო გადასახადის 75%.

სასოფლო საბჭოს უფლებიან თვითდაბეგვრისაგან გაანთავისუფლოს ცალკეული მუშა, მოსამსახურე ან კოოპერირებული შინამრეწველი და ხელოსანი.

18. საერთო კრების დადგენილებას თვითდაბეგვრის შესახებ სასოფლო საბჭო, თავისი დასკვნით და თვითდაბეგვრის განაწილებით ცალკეულ გადახდელთა შორის, წარუდგენს განსაზღვრულად სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტს.

უკეთეს სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტი 10 დღის ვადაზე არ აცნობებს სასოფლო საბჭოს თვითდაბეგვრის დადგენილებისა და განაწილების გაუქ-

მებას, ეს დადგენილება და განაწილება ძალაში შევა და სავალდებულო იქნება უწყებულები დასახლებული პუნქტის ყველა მოქალაქისათვის.

19. სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტი გააუქმებს საერთო კრების დადგენილებას თვითდაბეგვრის შესახებ და თვითდაბეგვრის განაწილებას გადამხდელთა შორის იმ შემთხვევაში, უკეთეს ეს დადგენილება და განაწილება არღვევს ამა დებულებას და მის განსაზღვრებად გამოცემულ დადგენილებებსა და ინსტრუქციებს.

20. სასოფლო საბჭოს დაეკისრება შემდეგი მოვალეობანი მოსახლეობის თვითდაბეგვრისათვის:

ა) შეკრიფოს თვითდაბეგვრის გადასახადი (ფულად და ნატურად), არეთვე დანიშნოს მოქალაქეთა გამოცხადება, საერთო კრების დადგენილების შესაბამისად და კრების მიერ განსაზღვრულ ვადაზე, თვითდაბეგვრის წესით შესასრულებელ სამუშაოში მონაწილეობის მისაღებად;

ბ) შეინახოს და აღწესბოს თვითდაბეგვრის წესით შესული სახსარი, საგანი და მასალა;

გ) იყიდოს მასალა, ინვენტარი და სხვ. და დასდოს, მოქმედი კანონების მიხედვით, ხელშეკრულება და გარიგება, რაც საჭიროა თვითდაბეგვრის წესით განსახორციელებელ ღონისძიებათათვის;

დ) ხელმძღვანელობა გაუწიოს იმ მუშაობას, რომელშიც მოსახლეობა შრომით იღებს მონაწილეობას; გაანაწილოს ცალკე მოქალაქეთა და მეურნეობათა შორის სამუშაო და მოვალეობანი; დანიშნოს მუშაობის ხელმძღვანელები, აღწესბოს შესრულებული სამუშაო და ჩუშაობა-ვალდებულ პირთა გამოცხადება;

ე) განაგოს თვითდაბეგვრის წესით შექმნილი ან შექმნილი ქონება და კაპიტალები;

ვ) შეადგინოს, სასოფლო ბიუჯეტთან ერთად, ადგილობრივ საჭიროებათა თვითდაბეგვრის წესით დაკმაყოფილების წლიური გეგმა და შეიმუშაოს წინასწარი ხარჯთაღრიცხვა აღნიშნულ ღონისძიებათათვის;

ზ) წარუდგინოს პერიოდულად საერთო კრებას და სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტს თვითდაბეგვრის წესით შეკრებილი სახსრის ხარჯვისა და მოსახლეობის შრომით შესრულებულ სამუშაოთა ანგარიში.

შენიშვნა. უკეთეს თვითდაბეგვრის წესით დაკმაყოფილებულ უნდა იქნეს რამდენიმე სოფლის საჭიროებანი, ამა მუხლში აღნიშნულ მოვალეობათ განახორციელებენ სათანადო სასოფლო საბჭოები ურთიერთთან შეთანხმებით.

21. თვითდაბეგვრით გათვალისწინებულ მოვალეობათა (ფულად და ნატურად შესატანი, შრომით მონაწილეობა) შესრულებისათვის ამა დებულების მე-9 მუხლის „გ“ პუნქტით დაწესებული ვადების გასვლის შემდეგ ნაწილობრივ ან მთლად შეუსრულებელი ვალდებულებანი გადაიარციება ნარჩენად, ნატურად შესატანისა და შრომით მონაწილეობის ფულზე გამოანგარიშებით; ეს ნარჩენი გადახდევინებულ უნდა იქნეს ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის ნარჩენის გადახდევინებისათვის დადგენილი წესების თანახმად.

22. თვითდაბეგვრით შეკრეფილი სახსარი უნდა მოხმარდეს მარტოდენ იმ მიზნებს, რაც აღნიშნულია მოქალაქეთა საერთო კრების სათანადო დადგენილებაში. ამ წესის დარღვევისათვის დამნაშავე თანამდებობის პირი პასუხს აგებს სისხლის სამართლის კოდექსის 115 მუხლისამებრ.

უკეთეს თვითდაბეგვრის წესით შეკრეფილ სახსარი, რაიმე მიზეზით, შეუძლებელია მოხმარდეს საერთო კრების დედგენილებაში აღნიშნულ მიზანს, საერთო კრებამ უნდა გამოიტანოს, ამა დებულებაში გათვალისწინებული წესების დაცვით, ახალი დადგენილება შეკრეფილი სახსრის სხვა, ამა დებულების მე-2 მუხლში გათვალისწინებულ საპირობებათა და ღონისძიებათათვის მოხმარების შესახებ.

თვითდაბეგვრის სახსარი, რაც უწყებულ წელს გამოყენებული არ იყო, შეიტანება შემდეგი წლის ბიუჯეტში და დაიხარჯება მხოლოდ საერთო კრების დადგენილებაში აღნიშნული საპირობებისათვის.

23. თვითდაბეგვრის წესით შეკრეფილი სახსარი ჩაირიცხება სასოფლო (საქალაქო) საბჭოს ბიუჯეტში, ხოლო იქ, სადაც სასოფლო (საქალაქო) ბიუჯეტი შექმნილი არ არის, — რაიონის ბიუჯეტში იმ პირობით კი, რომ აუცილებლად შენარჩუნებულ იქნეს აღნიშნული სახსრის მიზნობრივი დანიშნულება. ბიუჯეტის საგასავლო ნაწილში სისწორით აღინიშნება ის მიზანი, რასაც ეს სახსარი, საერთო კრების დადგენილების თანახმად, უნდა მოხმარდეს.

თვითდაბეგვრის სახსარს, როგორც საერთო წესი, დახარჯავს სასოფლო (საქალაქო) საბჭო. სახსარს, რაც დანიშნულია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილებულ იქნეს საპირობებანი რამდენიმე სოფლისა, — რომელნიც გავრთიანებულ არ არიან ერთ სასოფლო საბჭოში, აგრეთვე იმ ადგილას შეკრეფილ სახსარს, სადაც სასოფლო ბიუჯეტი შექმნილი არ არის, დახარჯავს სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტი.

24. სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტს დაეკისრება:

ა) თვალყური ადევნოს, რათა თვითდაბეგვრის წესით გათვალისწინებული ღონისძიებანი სათანადოდ იქნეს განხორციელებული;

ბ) მიაწოდოს თვითდაბეგვრის საშუალებით წარმოებულ მშენებლობას დეფიციტური საშენი მასალა ამ საგანზე არსებული წესისამებრ;

გ) ტექნიკური დახმარება გაუწიოს თვითდაბეგვრის საშუალებით წარმოებულ მშენებლობას.

თვითდაბეგვრის სახსრის სათანადო და თავის დროზე დახარჯვისათვის კონტროლის გაწევა დაეკისრება სასოფლო და სარაიონო სარევიზიო კომისიებს.

25. საქართველოს სსრ ფინანსთა სახალხო კომისარიატს დაეკისრება:

ა) აწარმოოს თვითდაბეგვრის რაოდენობის საერთო აღნუსხვა;

ბ) თვალყური ადევნოს, რათა თვითდაბეგვრის დროს ზედმიწევნით დაცულ იქნეს ამა დებულების მე-2, 11, — 17, 22 და 23 მუხლებში აღნიშნული წესები;

გ) შეიმუშაოს ადგილობრივი ფასების მიხედვით თვითდაბეგვრაში შრომით მონაწილეობისა და ნატურად შეტანის ფორმების ფულად გადატანის შკალა და დამატაციკოს იგი;

დ) გამოსცეს ინსტრუქცია ამა დებულების შეფარდებისათვის.

შენიშვნა. საქართველოს სსრ შედგენილობაში შემავალ რესპუბლიკებში და ავტონომიურ ოლქში „ა“ და „ბ“ პუნქტებში აღნიშნულ მოვალეობათ განახორციელებენ საქართველოს სსრ ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულნი ფინანსთა სახალხო კომისარიატის ხელმძღვანელობით.

26. დებულება ესე არა ვრცელდება ამა თუ იმ ორგანიზაციის მიერ თავის წევრებს შორის გამოსაღების შეკრეფაზე, უკეთუ მას უფლება აქვს, თავისი წესდების ან დებულების თანახმად, დაბეგროს თავისი წევრები ამა თუ იმ საკიროების დასაკმაყოფილებლად. ასეთი გამოსაღების შეკრეფა და სახსრის ხარჯვა სწარმოებს სათანადო წესდებით თუ დებულებით გათვალისწინებული წესისამებრ.

გამოცემენტელია გ.ზ. „კომუნისტის“ 196 №-ში 1931 წ. აგოსტოს 27.